

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experimental research) เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการวางแผนจำหน่ายต่อพฤติกรรมการจัดการตนเองเพื่อป้องกันอาการหืดกำเริบของเด็กวัยเรียนโรคหอบหืด ซึ่งเป็นการศึกษาแบบสองกลุ่ม วัดก่อนและหลังการทดลอง (The pretest-posttest, control group design) (Burns & Grove, 1997)

O_1 _____ X _____ O_2

O_3 _____ O_4

X หมายถึง โปรแกรมการวางแผนการจำหน่าย

O_1 หมายถึง การวัดพฤติกรรมการจัดการอาการหืดกำเริบของเด็กวัยเรียนโรคหอบหืดก่อนการทดลองในกลุ่มทดลอง

O_2 หมายถึง การวัดพฤติกรรมการจัดการอาการหืดกำเริบของเด็กวัยเรียนโรคหอบหืดหลังการทดลองในกลุ่มทดลอง

O_3 หมายถึง การวัดพฤติกรรมการจัดการอาการหืดกำเริบของเด็กวัยเรียนโรคหอบหืดก่อนการทดลองในกลุ่มควบคุม

O_4 หมายถึง การวัดพฤติกรรมการจัดการอาการหืดกำเริบของเด็กวัยเรียนโรคหอบหืดหลังการทดลองในกลุ่มควบคุม

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้ป่วยเด็กวัยเรียนโรคหอบหืดที่มีอายุ 7–12 ปี ที่มีอาการโรคหอบหืดเป็นโรคประจำตัว ได้รับการรักษาเป็นผู้ป่วยในของหอผู้ป่วยกุมารเวช1 โรงพยาบาลศูนย์สุราษฎร์ธานี จำนวน 40 ราย

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ป่วยเด็กวัยเรียนโรคหอบหืด ที่มารับการรักษาเป็นผู้ป่วยในโรงพยาบาลในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 40 คน โดยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง(purposive sampling) แบ่งเป็นกลุ่มควบคุม 20 คน และกลุ่มทดลอง 20 คน และควบคุมตัวแปรแทรกซ้อนที่อาจมีผลต่อตัวแปรตาม จัดให้กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มมีลักษณะเหมือนหรือคล้ายคลึงกันในด้านอายุ ให้มีอายุใกล้เคียงกัน (± 1 ปี) และเป็นเพศเดียวกัน เนื่องจากอายุและเพศเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเรียนรู้ตามระยะพัฒนาการ ซึ่งมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการจัดการตนเองโดยจะแตกต่างกันตามวัยที่แตกต่างกัน เด็กโตจะมีความเข้าใจและปฏิบัติการดูแลสุขภาพได้ดีกว่าเด็กเล็ก เด็กผู้หญิงมีพฤติกรรมดูแลสุขภาพตนเองดีกว่าเด็กชาย (Wood, 1983)

โดยกำหนดคุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. เด็กวัยเรียนอายุ 7-12ปี
2. เด็กวัยเรียนที่แพทย์วินิจฉัยว่าเป็นโรคหอบหืด
3. ไม่มีโรคเรื้อรังอย่างอื่น
4. ยินดีเต็มใจเข้าร่วมในการวิจัยและได้รับการยินยอมจากผู้ปกครอง

กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 40 คน (Burns and Grove, 2003) แบ่งเป็นกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองกลุ่มละ 20 คน

ขั้นตอนการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1. ผู้วิจัยตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ป่วยโรคหอบหืดจากรายชื่อผู้ป่วยในของหอผู้ป่วยเด็ก 1 ที่รับผู้ป่วยเป็นเด็กอายุตั้งแต่ 2-14 ปี ที่ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่าเป็นโรคหอบหืดและมีคุณสมบัติตามเกณฑ์

2. ผู้วิจัยดำเนินการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยเริ่มศึกษาเด็กวัยเรียนโรคหอบหืด 20 คนแรกเป็นกลุ่มควบคุม จนครบ แล้วจับคู่เด็กวัยเรียนโรคหอบหืด ที่มีเพศเดียวกันและมีอายุใกล้เคียงกัน ± 1 ปี เพื่อเป็นกลุ่มทดลอง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 2 ส่วน

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง (ภาคผนวก ค) คือ

1. โปรแกรมการวางแผนจำหน่ายตามแนวทางการวางแผนการจำหน่ายผู้ป่วยของ Mckeehan & Coulton (1985) และแนวคิด M-E-T-H-O-D ของ Hucy et al. (1986) ซึ่งดัดแปลงโดย กฤษฎา แสงวงดี และคณะ (2539)

2. สถานการณ์จำลอง ที่พบได้บ่อยในชีวิตประจำวันและสถานการณ์ที่ต้องเผชิญกับสิ่งที่ก่อให้เกิดอาการหืดกำเริบ

3. สมุดพก แนวทางปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันอาการหืดกำเริบในผู้ป่วยเด็กวัยเรียนโรคหอบหืด

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล (ภาคผนวก ง) คือ

1. แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วยอายุ เพศ ระยะเวลาของการป่วย ยาที่ใช้ในการรักษา การได้รับการสอน และคำแนะนำความรู้เกี่ยวกับโรคหอบหืด

2. แบบสอบถามพฤติกรรมจัดการตนเองเพื่อป้องกันอาการหืดกำเริบของผู้ป่วยเด็กวัยเรียนโรคหอบหืด โดยใช้แบบสอบถามของ เนตรชนก หาระสาร (2546) ซึ่งวัดพฤติกรรม 5 ด้าน คือ เรื่อง การหลีกเลี่ยงสิ่งกระตุ้นที่อยู่ในสภาพแวดล้อม การประเมินอาการหอบเมื่อได้รับสิ่งกระตุ้น การบริหารยาขยายหลอดลมด้วยตนเองและการบริหารการหายใจ การปฏิบัติตัวเมื่อไม่สามารถควบคุมอาการด้วยตนเองได้อย่างเหมาะสม และการมีกิจกรรมการเล่นที่เหมาะสม ประกอบด้วย 25 ข้อ ลักษณะข้อคำถามของมีลักษณะทางบวก (Positive statement) 14 ข้อ ลักษณะทางลบ (Negative statement) 11 ข้อ ลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ คะแนน 1 ไม่ปฏิบัติเลย คะแนน 2 ปฏิบัติบางครั้ง คะแนน 3 ปฏิบัติบ่อยครั้ง คะแนน 4 ปฏิบัติเป็นประจำ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

1. โปรแกรมการวางแผนจำหน่ายตามแนวทางการวางแผนการจำหน่ายผู้ป่วยของ Mckeehan & Coulton (1985) และแนวคิด M-E-T-H-O-D ของ Hucy et al. (1986) ซึ่งดัดแปลงโดย กฤษฎา แสงวงดี และคณะ (2539)

2. สถานการณ์จำลอง ที่พบได้บ่อยในชีวิตประจำวันและสถานการณ์ที่ต้องเผชิญกับสิ่งที่ก่อให้เกิดอาการหืดกำเริบ

3. สมุดพก แนวทางปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันอาการหืดกำเริบในผู้ป่วยเด็กวัยเรียนโรคหอบหืด

การสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลและโปรแกรมการวางแผนการจำหน่ายจากหนังสือและวารสารทั้งในประเทศและต่างประเทศ ได้นำไปสร้างโปรแกรมการวางแผนการจำหน่าย โดยนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้องและสมบูรณ์ ของโปรแกรมการวางแผนการจำหน่าย จากนั้นจึงนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเนื้อหาจำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วย แพทย์ผู้เชี่ยวชาญโรคหอบหืดในเด็ก 2 ท่าน อาจารย์พยาบาลผู้เชี่ยวชาญด้านการพยาบาลเด็กในการวางแผนการจำหน่าย 1 ท่าน และ พยาบาลผู้เชี่ยวชาญโรคหอบหืดในเด็ก 2 ท่าน พิจารณาความตรงของเนื้อหา ความถูกต้อง เหมาะสมของเนื้อหา รูปแบบและความเหมาะสมของกิจกรรม ตลอดจนการจัดลำดับเนื้อหา และความเหมาะสมของเวลาในแต่ละกิจกรรม ดูความเหมาะสมของสื่อ หลังจากนั้นนำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะมาปรับ โดยถือเกณฑ์ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นตรงกัน จากผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่านมาแก้ไขแล้วนำไปทดลองใช้ (try out) กับผู้ป่วยเด็กวัยเรียนโรคหอบหืดที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง ที่แผนกผู้ป่วยใน โรงพยาบาลบ้านตากชนก่อนนำไปใช้จริง

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่ใช้ในการทดลองคือโปรแกรมการวางแผนการจำหน่ายที่ผ่านการตรวจแก้ไข และให้ข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Davis, 1992) โดยคำนวณจากผลการพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับค่านิยมเชิงปฏิบัติการหรือกรอบทฤษฎี และกำหนดระดับการแสดงความคิดเห็นเป็น 4 ระดับคือ 1) ข้อคำถามไม่สอดคล้องกับค่านิยม 2) หมายถึง ข้อคำถามจำเป็นต้องได้รับการพิจารณาทบทวนปรับปรุงอย่างมากจึงจะมีความสอดคล้องกับค่านิยม 3) หมายถึง ข้อคำถามจำเป็นต้องได้รับการพิจารณาทบทวนปรับปรุงเล็กน้อยจึงจะมีความสอดคล้องกับค่านิยมและ 4) หมายถึง ข้อคำถามมีความสอดคล้องกับค่านิยม (Polit and Beck, 2004) โดยได้ค่า CVI (Content Validity Index) ได้ค่า 1.00

การหาความตรงของเครื่องมือ

การตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่ใช้ในการทดลองสร้างขึ้น โดยอาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาเนื้อหา ภาษาที่ใช้ ความเหมาะสมและความครอบคลุมของข้อคำถามแล้วนำไปตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาและความถูกต้องของภาษาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน

นำแบบวัดมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

โดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านเนื้อหา ได้พิจารณาความตรงของเนื้อหา ความถูกต้อง เหมาะสมของเนื้อหา รูปแบบและความเหมาะสมของกิจกรรม ตลอดจนการจัดลำดับเนื้อหา และความเหมาะสมของเวลาในแต่ละกิจกรรม หลังจากนั้นนำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะมาปรับ โดยถือเกณฑ์ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็น

ตรงกัน จากผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่านมาแก้ไขแล้วนำไปทดลองใช้ (try out) กับผู้ป่วยเด็กวัยเรียน โรคหอบหืดที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 3 คน เพื่อประเมินความเหมาะสมของโปรแกรม

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วยอายุ เพศ ระยะเวลาของการป่วย ยาที่ใช้ในการรักษา การได้รับการสอน และคำแนะนำความรู้เกี่ยวกับโรคหอบหืด

2. แบบสอบถามพฤติกรรมกรรมการจัดการตนเองเพื่อป้องกันอาการหืดกำเริบของผู้ป่วยเด็กวัยเรียนโรคหอบหืด

การสร้างเครื่องมือ

แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วยอายุ เพศ ระยะเวลาของการป่วย ยาที่ใช้ในการรักษา การได้รับการสอน และคำแนะนำความรู้เกี่ยวกับโรคหอบหืด มีการศึกษาทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและสร้างแบบบันทึกขึ้นมาพร้อมกับอาจารย์ที่ปรึกษาและนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่านพิจารณาความเหมาะสมของเนื้อหา

โดยแบบสอบถามพฤติกรรมกรรมการจัดการตนเองเพื่อป้องกันอาการหืดกำเริบของผู้ป่วยเด็กวัยเรียนโรคหอบหืดโดยใช้แบบสอบถามของ เนตรชนก หาระสาร (2546) ซึ่งวัดพฤติกรรม 5 ด้าน คือ เรื่อง การหลีกเลี่ยงสิ่งกระตุ้นที่อยู่ในสภาพแวดล้อม การประเมินอาการหอบเมื่อได้รับสิ่งกระตุ้น การบริหารยาขยายหลอดลมด้วยตนเองและการบริหารการหายใจ การปฏิบัติตัวเมื่อไม่สามารถควบคุมอาการด้วยตนเองได้อย่างเหมาะสม และการมีกิจกรรมการเล่นที่เหมาะสม ประกอบด้วย 25 ข้อ ลักษณะข้อคำถามของมีลักษณะทางบวก (Positive statement) 14 ข้อ ลักษณะทางลบ (Negative statement) 11 ข้อ ลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ คะแนน 1 ไม่ปฏิบัติเลย คะแนน 2 ปฏิบัติบางครั้ง คะแนน 3 ปฏิบัติบ่อยครั้ง คะแนน 4 ปฏิบัติเป็นประจำ

การตรวจสอบความตรงของเนื้อหา

ผู้วิจัยนำแบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วยอายุ เพศ ระยะเวลาของการป่วย ยาที่ใช้ในการรักษา การได้รับการสอน และคำแนะนำความรู้เกี่ยวกับโรคหอบหืด ผ่านการตรวจแก้ไขและให้ข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิมาคำนวณหาดัชนีความตรงตามเนื้อหา CVI (Content Validity Index) ได้ค่า .88

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพฤติกรรมกรรมการจัดการตนเองเพื่อป้องกันอาการหืดกำเริบของผู้ป่วยเด็กวัยเรียนโรคหอบหืดโดยใช้แบบสอบถามของ เนตรชนก หาระสาร (2546) ผ่านการตรวจแก้ไขและให้ข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิมาคำนวณหาดัชนีความตรงตามเนื้อหา CVI (Content Validity Index) ได้ค่า .92

การหาความเที่ยงของเครื่องมือ

ผู้วิจัยนำเครื่องมือเก็บข้อมูลการทดลองคือแบบสอบถามพฤติกรรมกรรมการจัดการกับอาการเพื่อป้องกันอาการหืดกำเริบผ่านการตรวจแก้ไขและให้ข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิมาคำนวณหาดัชนีความตรงตามเนื้อหา CVI (Content Validity Index) และไปทดลองใช้กับผู้ป่วยเด็กวัยเรียนโรคหอบหืดที่มาตรวจรักษาที่แผนกผู้ป่วยในโรงพยาบาลบ้านตากุนจำนวน 20 รายที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาหลังจากนั้นนำเครื่องมือมาวิเคราะห์ความเที่ยงโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach 's alpha coefficient) ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .87 เป็นค่าความเที่ยงที่ยอมรับได้

การดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยแบ่งขั้นตอนการดำเนินการทดลองเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนเตรียมการ ขั้นตอนดำเนินการทดลอง และขั้นตอนประเมินผล

ขั้นเตรียมการ

1. ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูล และศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องทำการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง แลเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ขออนุญาตแนะนำตัวจากคณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เสนอผู้อำนวยการโรงพยาบาลในจังหวัดสุราษฎร์ธานี หัวหน้าฝ่ายการพยาบาล หัวหน้าแผนกผู้ป่วยใน เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัยและขออนุญาตในการเก็บข้อมูล ภายหลังได้รับอนุมัติ ผู้วิจัยเข้าพบหัวหน้าแผนกผู้ป่วยในเพื่อแนะนำตนเอง ชี้แจงรายละเอียด วัตถุประสงค์ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล คุณสมบัติ และจำนวนกลุ่มตัวอย่าง ตัวอย่างในการวิจัย เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนการทดลอง

พยาบาลผู้วิจัยทำการคัดเลือกเลือกกลุ่มตัวอย่างจากผู้ป่วยในของโรงพยาบาล โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างให้ตรงตามลักษณะที่กำหนดไว้ โดยจัดให้กลุ่มตัวอย่าง 20 คนแรกแรกเข้ากลุ่มควบคุมและกลุ่มตัวอย่าง 20 คนหลังเข้ากลุ่มทดลอง โดยการจับคู่ (Match Pair) กลุ่มทั้งสองกลุ่มให้มีอายุใกล้เคียงกัน (± 1 ปี) และมีเพศเดียวกัน

กลุ่มควบคุม

พยาบาลผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้ป่วยเด็กวัยเรียนโรคหอบหืดและผู้ดูแล เรื่องข้อมูลทั่วไป ระยะเวลาของการป่วย ยาที่ใช้เป็นประจำ และการได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับโรคหอบหืด และพฤติกรรมกรรมการจัดการตนเองตามแบบสอบถามพฤติกรรมกรรมการจัดการตนเองเพื่อป้องกันอาการหืดกำเริบของเด็กวัยเรียนโรคหอบหืด (Pre-test) โดยผู้วิจัยอ่านข้อความให้ฟังและบันทึกคำตอบลงในแบบสอบถาม พยาบาลผู้วิจัยนำผู้ป่วยเด็กเข้าไปพบพยาบาลประจำการในหอผู้ป่วยเพื่อได้รับการพยาบาลตามปกติ เมื่อถึงกำหนดการจำหน่ายผู้ป่วย

ออกจากโรงพยาบาล ผู้วิจัยขอที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ เพื่อนัดพบผู้ป่วยเด็กวัยเรียน โรคหอบหืด และผู้ดูแลใน
ที่ที่ผู้ดูแลสะดวกเพื่อประเมินพฤติกรรมจัดการตนเองเพื่อป้องกันอาการหืดกำเริบของผู้ป่วยเด็กวัย
เรียนโรคหอบหืด หลังออกจากโรงพยาบาล 2 สัปดาห์ ในการทดลองครั้งนี้มีการพบผู้ป่วยโรงพยาบาล
เป็นจำนวน 15 ราย และไปพบที่บ้านพักเป็นจำนวน 5 ราย

กลุ่มทดลอง

พยาบาลผู้วิจัยใช้โปรแกรมการวางแผนการจำหน่าย (ภาคผนวก ค) โดยมีขั้นตอนดังนี้

กิจกรรมครั้งที่ 1

1. พยาบาลผู้วิจัยสร้างสัมพันธภาพ ในวันแรกของการนอนโรงพยาบาล ใช้เวลานาน 15-20 นาที
โดยแนะนำตัวพยาบาลผู้วิจัยกับ ผู้ป่วยเด็กวัยเรียน โรคหอบหืดและผู้ดูแล สัมภาษณ์ผู้ป่วยเด็กวัยเรียน
เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลและพฤติกรรมจัดการตนเองเพื่อป้องกันอาการหืดกำเริบของโรคหอบหืด
ตลอดจนตรวจร่างกายและรวบรวมข้อมูลแบบองค์รวมเกี่ยวกับการเจ็บป่วยปัจจุบันของเด็กวัยเรียน โรค
หอบหืดและผู้ดูแล โดยบูรณาการแนวคิดการวางแผนการจำหน่ายของ Mckeehan & Coulton (1985) และ
M-E-T-H-O-D ของ Hucy (1986) ประกอบด้วย

- ระยะเวลาการเจ็บป่วย
- สาเหตุที่ทำให้เกิดอาการหืดกำเริบในครั้งนี้
- ความถี่ในการเกิดอาการหืดกำเริบ
- ความสามารถในการสังเกตอาการหืดกำเริบของตัวเอง
- ความสามารถในการป้องกันอาการหืดกำเริบและการ
- สอบถามถึงแหล่งประโยชน์ที่มีในการสนับสนุนการจัดการตนเองเพื่อป้องกันการเกิด
อาการ หืดกำเริบในชีวิตประจำวันและเมื่อไม่สามารถจัดการอาการหืดกำเริบได้
- สอบถามเกี่ยวกับการรับประทานยา การบริหารยาขยายหลอดลมในชีวิตประจำวัน
- สอบถามเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในบ้าน และโรงเรียนที่ทำให้ผู้ป่วยเกิดอาการหืดกำเริบ
- สอบถามเกี่ยวกับทักษะการดูแลตนเอง ในการจัดการเมื่อมีอาการหอบหืด
- สอบถามถึงการรับรู้สุขภาพของผู้ป่วยเด็กและผู้ดูแล ในโรคประจำตัว
- สอบถามถึงการรับรู้ถึงอาหารที่ผู้ป่วยรับประทาน และอาหารที่ก่อให้เกิด อาการหืด
กำเริบ

2. นำปัญหาที่ได้จากการประเมินร่วมกันระหว่างพยาบาลผู้วิจัย ผู้ป่วยเด็กวัยเรียน โรคหอบหืดและ
ผู้ดูแล มาวิเคราะห์สรุปประเด็นเพื่อกำหนดแนวทางในการตั้งวัตถุประสงค์ในการจัดการตนเองใน
ชีวิตประจำวันและการลดอาการหืดกำเริบ

3. กำหนดเป้าหมายและวางแผนการจำหน่ายร่วมกันกับผู้ป่วยเด็กวัยเรียนโรคหอบหืดและผู้ดูแล ในลักษณะของแผนปฏิบัติการ(Action Plan) เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมกรรมการจัดการตนเองเพื่อป้องกันอาการหอบหืดในชีวิตประจำวัน และพฤติกรรมกรรมการจัดการตนเองเมื่อมีอาการหืดกำเริบ เมื่อจำหน่ายกลับบ้าน โดยเน้นการมีส่วนร่วมในการคิด ตัดสินใจ การวางแผนการปฏิบัติกิจกรรม (Action Plan) และกำหนดเกณฑ์ การประเมิน โดยการกำหนดกิจกรรมให้สัมพันธ์กับแต่ละรายในสภาพปัญหาและแหล่งประโยชน์ โดยกำหนดแผนการในเรื่อง การจัดการตนเองในแต่ละวัน การบริหารยาเมื่อมีอาการหืดกำเริบ และการรับประทานป้องกันอาการหอบหืดในการดำเนินชีวิตประจำวัน โดยจากการเก็บรวบรวมข้อมูล จากการซักประวัติ ตรวจร่างกาย ครอบคลุมประเด็นทั้งหมดแล้ว จะร่วมกันกำหนดข้อวินิจฉัยปัญหา การวางแผนการจำหน่ายโดยการมีส่วนร่วมของผู้ป่วยเด็กและผู้ดูแล และมีการนัดผู้ป่วยวัยเรียน โรคหอบหืดและผู้ดูแลในการทำกิจกรรมวันต่อไป

กิจกรรมครั้งที่ 2

พยาบาลผู้วิจัยทำกิจกรรมการให้ความรู้เพื่อส่งเสริมการเน้นการมีส่วนร่วมในการตอบคำถามของผู้ป่วยเด็กและผู้ดูแลในการแสดงความคิดเห็นให้ความรู้โดยพยาบาลผู้วิจัย เรื่อง โรคหอบหืดในเด็กวัยเรียน

- ความหมายของโรคหอบหืด
- อาการและอาการแสดง
- สาเหตุกระตุ้น
- ชนิดของโรคหอบหืด

โดยการให้ความรู้ผ่านแผ่นพับเรื่อง โรคหอบหืดในเด็กและการปฏิบัติตัวของสถาบันเด็กแห่งชาติ มหาราชนิ ประกอบกับภาพประกอบคำบรรยาย โดยใช้ คอมพิวเตอร์ Note book โปรแกรม Microsoft power point ประกอบกิจกรรมการให้ความรู้ กิจกรรมการให้ความรู้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อส่งเสริมการปฏิบัติตัวในการสังเกตอาการและอาการแสดงก่อนและ ขณะเกิดอาการหอบหืดกำเริบโดยพยาบาลผู้วิจัยชี้ให้ ผู้ป่วยเด็กในการหลีกเลี่ยงสิ่งกระตุ้นเพื่อป้องกันอาการหืดกำเริบ โดยการเน้นในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของผู้ป่วยเด็กและผู้ดูแลในการแสดงความคิดเห็นเพื่อเป็นการกระตุ้น และแลกเปลี่ยนสิ่งที่ถูกต้องในการแนะนำ ชักจูง ให้ผู้ป่วยเด็กป้องกันและหลีกเลี่ยงสิ่งกระตุ้น ให้เห็นถึงความสำคัญและผลเสียที่จะตามมาเมื่อมีอาการหอบหืดกำเริบ กิจกรรมการให้ความรู้เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อส่งเสริมการปฏิบัติตัวโดยพยาบาลผู้วิจัยในเรื่องการบริหารยา ทั้งยาขยายหลอดพ่น การฝึกการใช้ยาขยายหลอดลมด้วยตนเอง ยารับประทานในชีวิตประจำวัน การบริหารการหายใจและการมีกิจกรรมการเล่นที่เหมาะสม

โดยเน้นการมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของผู้ป่วยเด็กวัยเรียน โรคหอบหืดและผู้ดูแลในการแลกเปลี่ยนถึงปัญหาที่พบในชีวิตประจำวันเพื่อเป็นการสอน เสนอแนะการปฏิบัติที่ถูกต้อง เพื่อเป็นการป้องกันอาการหอบหืดกำเริบและการใช้ชีวิตปกติในประจำวันได้ โดยมีการสาธิตในหอผู้ป่วย เป็นรายบุคคลในการสอนการหายใจ และการบริหารยาขยายหลอดลมด้วยตนเอง

โดยเมื่อสิ้นสุดกิจกรรมที่ 2 มีการร่วมกับผู้ป่วยเด็กวัยเรียน โรคหอบหืดในการร่วมสร้างแผนปฏิบัติการ สมุดพกแนวทางปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันอาการหืดกำเริบในผู้ป่วยเด็กวัยเรียน โรคหอบหืด โดยให้ผู้ป่วยเด็กมีส่วนร่วมในการเลือกแบบสมุดพกด้วยตนเอง มีการนำรูปภาพของเด็กติดไว้ที่หน้าปก ซึ่งพยาบาล ผู้วิจัยมอบสมุดพกให้ผู้ป่วยเด็กวันก่อนการจำหน่าย (วันที่ 4 ของการนอน โรงพยาบาล) เพื่อนำไปใช้เมื่อเวลาจำหน่ายกลับบ้าน ตลอดจนเป็นการกระตุ้นเตือนในการนำความรู้ที่ได้ไปปรับเป็นพฤติกรรม การจัดการตนเองในชีวิตประจำวัน และพฤติกรรมจัดการตนเองเมื่อเกิดอาการหืดกำเริบได้และมีการนัดผู้ป่วยวัยเรียน โรคหอบหืดและผู้ดูแลในการทำกิจกรรมวันต่อไป

กิจกรรมครั้งที่ 3

พยาบาลผู้วิจัย กิจกรรมสถานการณ์จำลอง โดยเน้นการมีส่วนร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของผู้ป่วยเด็กวัยเรียนและผู้ดูแล โดยที่พยาบาลผู้วิจัยนำปัญหาและเป้าหมายที่ได้วางร่วมกันกับผู้ป่วยเด็กวัยเรียน โรคหอบหืดและผู้ดูแลไปวางแผนการจำหน่ายที่กำหนดร่วมกันมาสร้างเป็นสถานการณ์จำลอง โดยแบ่งเป็น 2 สถานการณ์ตัวอย่าง คือ

- สถานการณ์ที่พยาบาลผู้วิจัยศึกษาแล้วในทางคลินิกพบว่า เป็นเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันที่มีทำให้ผู้ป่วยเด็กวัยเรียนมีอาการหืดกำเริบ (สถานการณ์จำลองที่ 1)

- สถานการณ์ที่พบเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้ผู้ป่วยเด็กวัยเรียน โรคหอบหืดต้องเข้ามารับการรักษาในครั้งนี้ที่วางแผนร่วมกันกับผู้ป่วยเด็กวัยเรียน โรคหอบหืดและผู้ดูแลในวันแรกของการเข้ามารับการรักษา (สถานการณ์จำลองที่ 2)

เพื่อใช้ในการสาธิตฝึกทักษะ แก่ไขสถานการณ์พฤติกรรมจัดการตนเองเมื่อเกิดอาการหืดกำเริบ โดยเน้นสิ่งกระตุ้นที่เกิดกับผู้ป่วยเด็กวัยเรียน โรคหอบหืดแต่ละราย ในเรื่องการบริหารยาพ่นขยายหลอดลมด้วยตนเอง และการบริหารการหายใจเมื่อเกิดอาการหอบหืด และการปฏิบัติเมื่อไม่สามารถควบคุมอาการได้ด้วยตนเอง โดยการใช้แหล่งสนับสนุนในชุมชน เพื่อนำไปปฏิบัติได้จริงเมื่อจำหน่ายกลับบ้านได้ โดยใช้การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ใช้การตอบคำถามในสถานการณ์จำลอง และการแนะนำส่งเสริมในการปฏิบัติที่ถูกต้องเหมาะสมยิ่งขึ้นเพื่อเป็นการส่งเสริมการปรับพฤติกรรมจัดการตนเองเมื่อเกิดอาการหืดกำเริบได้อย่างมั่นใจและถูกต้องและมีการนัดผู้ป่วยวัยเรียน โรคหอบหืดและผู้ดูแลในการทำกิจกรรมวันต่อไป

กิจกรรมครั้งที่ 4 กิจกรรมก่อนการจำหน่ายกลับบ้าน

กิจกรรมการเตรียมความพร้อมก่อนการจำหน่ายกลับบ้าน เพื่อเป็นการประเมินความรู้ ความเข้าใจ ในการพฤติกรรมจัดการตนเองในการดำเนินชีวิตประจำวัน และการมีพฤติกรรมที่เหมาะสมในการจัดการตนเองเมื่อมีอาการหืดกำเริบ ที่ได้มีการวางแผนการจำหน่ายที่ปฏิบัติร่วมกันระหว่างผู้ป่วยวัยเรียน โรคหอบหืด ผู้ดูแล และพยาบาลผู้วิจัย เป็นการเพิ่มความมั่นใจ และเปิดโอกาสให้ผู้ป่วยเด็กวัยเรียน โรคหอบหืด และผู้ดูแล และสอบถามข้อสงสัยเพื่อความมั่นใจก่อนการจำหน่ายกลับบ้าน มอบสมุดพกแผนปฏิบัติการ ป้องกันหอบหืดกำเริบที่ผู้ป่วยเด็กมีส่วนร่วมในการออกแบบให้ผู้ป่วยเด็กแต่ละราย พร้อมกับแนะนำการใช้ยาอย่างละเอียดและเข้าใจง่ายเพื่อการนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน และมีการนัดผู้ป่วยวัยเรียน โรคหอบหืด และผู้ดูแลในการขออนุญาตโทรศัพท์ติดตามในอีก 1 สัปดาห์

กิจกรรม สัปดาห์ที่ 1 หลังการจำหน่าย (ตามภาคผนวกที่ จ)

พยาบาลผู้วิจัย กิจกรรมการติดตามทาง โทรศัพท์เพื่อเป็นการติดตามเยี่ยมที่บ้าน ในการติดตาม พฤติกรรมจัดการตนเองเพื่อป้องกันอาการหอบหืดกำเริบ การจัดการตนเองเมื่อมีอาการหืดกำเริบในชีวิตประจำวัน โดยใช้แบบบันทึกการติดตามทางโทรศัพท์ ซึ่งโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการติดตามเยี่ยม เพื่อการกระตุ้นเตือนในการปฏิบัติตามแนวทางที่ได้รับการวางแผนร่วมกันเมื่อตอนรักษาตัวที่โรงพยาบาล การตอบคำถาม การให้ข้อเสนอแนะ ในการแก้ปัญหา หรือข้อสงสัยที่ผู้ป่วยเด็กวัยเรียน โรคหอบหืด และผู้ดูแลสงสัย เพื่อความมั่นใจในพฤติกรรมจัดการตนเองเพื่อป้องกันอาการหอบหืดและการจัดการเมื่อหืดกำเริบได้ การย้ำเตือนในการมารับการตรวจตามนัดที่โรงพยาบาล และการทำแบบประเมินพฤติกรรมจัดการตนเองเพื่อป้องกันอาการหืดกำเริบ ในอีก 1 สัปดาห์ มีการนัดกับผู้ป่วยวัยเรียน โรคหอบหืด และผู้ดูแลในอีก 1 สัปดาห์ที่หอผู้ป่วยเด็ก 1 โรงพยาบาลสุราษฎร์ธานี เพื่อการประเมินผลหลังการรับโปรแกรมการวางแผนการจำหน่าย

สัปดาห์ที่ 2 หลังการจำหน่าย

พยาบาลผู้วิจัย ทักทายผู้ป่วยเด็กวัยเรียน โรคหอบหืด และผู้ดูแล และตอบแบบสอบถามถึง พฤติกรรมจัดการตนเองของเด็กวัยเรียน โรคหอบหืด โดยพยาบาลผู้วิจัย กล่าวขอบคุณผู้ป่วยเด็กวัยเรียน โรคหอบหืด และผู้ดูแลพร้อมทั้งมอบของที่ระลึกให้โดยพยาบาลผู้วิจัย โดยในการทดลองครั้งนี้มีการพบผู้ป่วยหลังการทดลองที่โรงพยาบาลเป็นจำนวน 16 ราย และไปพบที่บ้านพักเป็นจำนวน 4 ราย

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยพบกลุ่มตัวอย่าง สร้างสัมพันธภาพและแนะนำตัว ผู้วิจัยคำนึงถึงสิทธิของกลุ่มตัวอย่างโดยชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัย ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูลและระยะเวลาของการวิจัย พร้อมทั้งชี้แจงให้ทราบถึงสิทธิของกลุ่มตัวอย่างในการตอบรับหรือปฏิเสธการเข้าร่วมในการวิจัยครั้งนี้ โดยไม่มีผลต่อการพยาบาล การบริการหรือการบำบัดรักษาที่ได้รับแต่อย่างใด นอกจากนี้ในระหว่างการวิจัยหากกลุ่มตัวอย่างไม่พอใจหรือไม่ต้องการเข้าร่วมในการวิจัยจนครบเวลา กลุ่มตัวอย่างสามารถบอกเลิกได้โดยไม่มีผลต่อการพยาบาล การบริการหรือการบำบัดรักษาที่ได้รับเช่นกัน ข้อมูลต่างๆที่ได้รับจากการวิจัยครั้งนี้ถือเป็นความลับ การนำเสนอข้อมูลต่างๆจะนำเสนอในภาพรวม ไม่มีการเปิดเผยชื่อและนามสกุลที่แท้จริง เมื่อมีข้อสงสัยเกี่ยวกับการทำวิจัยสามารถสอบถามผู้วิจัยได้ตลอดเวลา หากกลุ่มตัวอย่างได้รับความผิดปกติเนื่องจากการเข้าร่วมโปรแกรมการเสริมสร้างพลังอำนาจ กลุ่มตัวอย่างจะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย โดยต้องแจ้งความผิดปกติให้ผู้ทำการวิจัยทราบทันที หลังจากนั้นผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างอ่านเอกสารข้อมูลสำหรับกลุ่มตัวอย่าง (Patient / Participant Information Sheet) เมื่อกลุ่มตัวอย่างยินดีเข้าร่วมการวิจัย ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างเซ็นยินยอมเข้าร่วมในการวิจัย (Informed Consent Form)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษานำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามารวบรวมวิเคราะห์ทางสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยกำหนดนัยสำคัญที่ระดับ .05 ดังมีรายละเอียด ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาคือ การแจกแจงความถี่และร้อยละ

2. วิเคราะห์การเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการจัดการตนเองเพื่อป้องกันอาการหืดกำเริบของผู้ป่วยเด็กวัยเรียนโรคหอบหืด ก่อนกับหลังได้รับ โปรแกรมการจำหน่ายโดยใช้ Dependent t-test

3. วิเคราะห์การเปรียบเทียบผลต่างของคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการจัดการตนเองเพื่อป้องกันอาการหืดกำเริบของผู้ป่วยเด็กวัยเรียนโรคหอบหืด ระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง โดยใช้ Independent t-test

สรุปขั้นตอนดำเนินการวิจัย

